

Uit eigen tuin deel 2

De stand van de transformatie.

Lessen uit zeven Zoetermeerse proeftuinen in het sociaal domein

Samenvattend overzicht van resultaten

dr. Henk Spies

9 september 2019

Transformatiebelofte	Proeftuinen	Resultaten voor burgers op jaarbasis (indicatief)	Resultaten voor de organisatie, zacht en hard op jaarbasis (indicatief)
Dienstverlening nabij	Enjoy Life: wijkgebouw met een open ruimte voor professionals én bewoners en een fietser die op huisbezoek gaat Aandacht Werkt: de persoon leren kennen in plaats van diens probleem, afspraken met cliënten buiten kantoor-omgeving (Zoveel Meer) en activiteiten ondernemen samen met cliënten (Gezondheid & Bewegen) lpta: begeleiding daar waar een jongere zich bevindt	<ul style="list-style-type: none"> 158 huisbezoeken fietser, resulterend in 86 contacten* 3647 inloop Wijkpost 132 cliënten in begeleiding (Aandacht Werkt/Zoveel Meer) 2x15 cliënten activiteiten op locatie (Aandacht Werkt/Gezondheid en Bewegen) 12 begeleiding thuis en op straat (lpta) <p>Totaal 174 + inloop en bezoeken</p>	<p>Cultuurverandering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dienstverlening dichtbij noodzaakt tot generalistisch kijken Leidt tot een andere manier van samenwerken tussen professionals en burgers/cliënten Geeft beter inzicht in vragen en behoeften van wijkbewoners en cliënten Leidt tot natuurlijke samenwerking in het wijkgebouw Medewerkers legitimeren hun handelen volgens 'de bedoeling' Hogere medewerkerstevredenheid Groter bewustzijn bij meer medewerkers van frictie tussen systeemlogica en leefwereld
Integrale dienstverlening, niet opgeknipt	Proco's: focus op een gezamenlijk, integraal plan Team8tien: coördinatie om sociale ongelukken te voorkomen, alle problemen tegelijk aanpakken, steeds met één regisseur lpta: wraparound hulp van A tot Z op alle leefgebieden, inclusief het sociale netwerk van de jongere Zoveel Meer: cliënt in diens kracht zetten op welk leefgebied ook Broedplaats en Gezondheid & Bewegen: alle problemen die in de weg staan aanpakken Enjoy Life: vragen van burgers oppakken vanuit de logica van de bewoner zelf Crisisteam: de basis op orde brengen op alle terreinen, één regisseur Aanvoeders: samenhang creëren in het Zorgnetwerk	<p>Integrale dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> 110 casussen Procescoördinatie 188 casussen Crisisteam 36 casussen Team8tien 12 casussen lpta 132 Aandacht Werkt/Zoveel Meer 86 Aandacht Werkt/Broedplaats 2 x 15 Aandacht Werkt/Gezondheid en Bewegen 70 casussen Aanvoeders <p>Totaal 664</p>	<ul style="list-style-type: none"> Medewerkers van verschillende afdelingen werken samen Organisaties kennen elkaar beter Kennis van elkaars kaders en mogelijkheden In proeftuinaanpakken wordt het totaalplaatje van cliënten zichtbaar Intensievere afstemming tussen medewerkers over casussen zorgt voor een leereffect, ook bij zijdelings betrokken medewerkers
Maatwerk	Aanvoeders: stimuleren van samenhang en werken vanuit de bedoeling Aandacht Werkt: aandacht, betrokkenheid en de professional als mens In alle projecten wordt maatwerk geleverd	<p>Maatwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> 110 casussen Procescoördinatie 188 casussen Crisisteam 132 casussen Aandacht Werkt/Zoveel Meer 2x15 casussen Aandacht Werkt/Gezondheid en bewegen 86 casussen Aandacht Werkt/Broedplaats 36 casussen Team8tien 12 casussen lpta 70 casussen Aanvoeders <p>Totaal 664 maatwerkoplossingen</p>	<p>Maatwerkoplossingen leiden tot andere, integrale resultaat-indicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitstroom/afsluiten zorg Stappen richting het doel en afschalen van zorg Verbetering op andere leefgebieden en afbouw van andere ondersteuning (integraal resultaat) Preventie van escalatie en (extra) zorg Preventie van criminaliteit
Eenvoud (minder regels)	Aanvoeders: lacunes en belemmeringen in regels signaleren Team8tien: multidisciplinair vanuit verschillende wetten mogelijkheden verkennen Bij alle projecten zijn beleidsmedewerkers betrokken, UC bij Crisisteam. Veel projecten hebben een maatwerkbudget om te kunnen doen wat nodig is	Maatwerk voor 664 cliënten	<ul style="list-style-type: none"> Delen van kennis van verschillende wettelijke kaders Beleidsinformatie: er is een wettelijk hiaat gevonden rond curatorschap bij mensen met beperkingen (Aanvoeders), en een tekort aan begeleide woonvormen (Team8tien) Maatwerkbudgetten zijn vooral nodig voor snelheid van handelen

Transformatiebelofte	Proeftuinen	Resultaten voor burgers op jaarbasis (indicatief)	Resultaten voor de organisatie, zacht en hard op jaarbasis (indicatief)
Onorthodoxe oplossingen (anti-bureaucratisch)	Aanvoeders: escalatie en doorzettingsmacht waar nodig Team8tien: oplossingen verzinnen voor risicovolle overgangen naar volwassenheid Proco's: in vastlopende casussen het aantal hulpverleners terugbrengen ipv uitbreiden Broedplaats: dromen en talenten als vertrekpunt voor zelfstandige activiteiten van cliënten; deeltijd-inkomsten stimuleren Crisisteam: voorkomen van escalatie van maatschappelijke kosten door vroeger in te grijpen Zoveel Meer: creatieve interventies om cliënten in beweging te krijgen naar participatie, werk, opleiding of ondernemerschap Gezondheid & Bewegen: een gezonde leefstijl om maatschappelijk actief te worden Enjoy Life: fietser gaat actief op mensen af lpta: combineren van mogelijkheden Sociaal Domein en Veiligheid	Doen wat werkt, "ieder het zijne"	Onorthodoxe oplossingen geven inzicht in andere interventie-logica's en in andere doelgroep-criteria
Eigenaarschap burgers	Crisisteam: cliënten aanspreken op eigen verantwoordelijkheid, crisis als leermoment Aandacht Werkt: empowerment als vertrekpunt Team8tien: sociale omgeving als deel van de oplossing Enjoy Life: sociale samenhang in de wijk versterken	<ul style="list-style-type: none"> Cliënten hebben een actieve rol in het verbeteren van hun situatie Aandacht werkt: 30 cliënten hebben door meer eigen kracht minder hulp nodig 	<ul style="list-style-type: none"> Preventie van (extra) ondersteuning Inzichten: Complexe, te zeer gestapelde hulpverlening maakt passief (Proco's) Zelf- en samenredzaamheid van mensen in complexe situatie is grillig Er blijft een flinke groep cliënten die structureel ondersteuning nodig heeft De ambtenaar als mens is een essentieel onderdeel van nieuwe professionaliteit
Ruimte voor professionals	<ul style="list-style-type: none"> Aandacht Werkt proeftuinen zijn in samenspraak tussen uitvoering en beleid ontwikkeld Caseloads zijn verlaagd om leren mogelijk te maken Escalatiemogelijkheid als professionals vastlopen In alle projecten hebben professionals ruimte gekregen om te doen wat nodig is 	Meer aandacht voor cliënten	<ul style="list-style-type: none"> Ruimte voor professionals leidt tot leren en vakmanschap. Organiseren van leren is mogelijk en nodig
Van zware naar lichte zorg	Procescoördinatoren: coördinatie en afschalen van zorg Zoveel Meer: empowerment als preventie/uitweg uit multiproblematiek Gezondheid & Bewegen: gezonde leefstijl als preventie/uitweg uit multiproblematiek	<ul style="list-style-type: none"> Proco's 110 casussen via reorganisatie van hulp Aandacht Werkt 30 casussen via empowerment 	<ul style="list-style-type: none"> Besparing van 3 miljoen maatschappelijke kosten, w.v. 2 miljoen gemeentelijk (Proco's)** Besparing van 75.000 euro (Aandacht werkt)
Preventie	Team8tien: voorkomen dat jongeren tussen wal en schip raken als ze 18 worden Crisisteam: voorkomen van escalatie in zorgwekkende situaties Enjoy Life: preventieve huisbezoeken bij signalen van problemen Aandacht Werkt: mensen in hun kracht zetten lpta: voorkomen van criminele carrières	<p>Escalatie voorkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> 165 Crisisteam 9 Team8tien (voorkomen van zwerven en criminaliteit) Aandacht Werkt, lpta en Enjoy Life moeilijk te kwantificeren 	<p>Voorkomen van maatschappelijke en gemeentelijke kosten:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-4 miljoen (Crisisteam)*** 180.000 Maatschappelijke opvang (Team8tien)**** Onderbreken en voorkomen van criminele carrières jongeren (lpta) Preventie en verminderen van multiproblematiek (Aandacht Werkt)
Kosten-baten bewust	Dit is bij alle projecten het geval. Kosten-baten bewustzijn is ofwel een doel, ofwel een reden om een project op te zetten (bijv. lpta, Enjoy Life)	Projecten verantwoorden zich mede in termen van rendement en kostenbesparing.	Aanzienlijke kostenbesparingen. Positieve maatschappelijke kosten-baten analyses van alle projecten

Transformatiebelofte	Proeftuinen	Resultaten voor burgers op jaarbasis (indicatief)	Resultaten voor de organisatie, zacht en hard op jaarbasis (indicatief)
Totaal resultaat proeftuinen	<p>664 cliënten hebben maatwerkondersteuning ontvangen</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9 zwerfcarrières en criminaliteit van jongeren voorkomen (Team8tien) • 68 ontruiming van huizen voorkomen (Crisisteam) • 97 crisissituaties gestabiliseerd • 76 vastgelopen multiprobleemhuishoudens weer perspectief (69% van 110 casussen proco's) • 30 afschaling hulp en ondersteuning (Aandacht Werkt), waarvan 50% toegeschreven aan Aandacht Werkt • 42 uitgestroomd naar werk of opleiding (Aandacht Werkt), waarvan 25,6 extra ten opzichte van regulier klantmanagement • 12 jongeren perspectief en terugval criminaliteit voorkomen (lpta) <p>Bewoners Oosterheem hebben een inloop-wijkpost die 3647 maal bezocht is</p> <p>Maatschappelijke kostenbesparing Ca. 3 miljoen maatschappelijke kostenbesparing Procesoördinatoren Ca. 2-4 miljoen maatschappelijke kostenbesparing Crisisteam Ca. 654.000 euro maatschappelijke kostenbesparing Aandacht Werkt Ca. 180.000 maatschappelijke kostenbesparing Team8tien Totaal ca. 6,8 miljoen</p> <p>Gemeentelijke kostenbesparing***** 2 miljoen euro Procesoördinatoren 1,3 – 2,6 miljoen euro Crisisteam 120.000 euro Team8tien 654.000 euro Aandacht Werkt Totaal ca. 4,7 miljoen</p>		

* Op basis van een beperkt aantal gevallen waarin er voldoende kennis is van de situatie om de effectiviteit te kunnen beoordelen (N=15), had het contact in 80% van de gevallen een positief effect. In de overige gevallen was het probleem – in de meeste gevallen afsluiten van energie door de energiemaatschappij als gevolg van betalingsachterstanden – al opgelost.

** Evaluatie Procesoördinatoren juli 2019. 110 casussen op jaarbasis, in 69% ontbrak een gezamenlijk plan. In dit overzicht zijn alle resultaten voor 100% toegeschreven aan de interventie.

*** Voorkomen van 68 huisuitzettingen x 20.000 euro kosten maatschappelijke opvang + 465.000 euro berekende besparing in 7 casussen = minimumvariant van 2 miljoen, 68 x 60.000 euro toename gemiddelde kosten multiprobleemhuishouden bij huisuitzetting = maximumvariant van 4 miljoen.

**** Voorkomen van zwerfcarrières 9 x 20.000 euro maatschappelijke opvang

***** Voor dit overzicht zijn alle resultaten voor 100% toegeschreven aan de proeftuin-interventies, met uitzondering van de resultaten van Aandacht Werkt. In de rendementsberekeningen in het rapport Uit eigen tuin 1 is steeds gerekend ten opzichte van business as usual, dat wil zeggen: er is gekeken naar de relatieve toegevoegde maatschappelijke waarde van

de proeftuinen ten opzichte van reguliere uitvoering. Wanneer meerdere professionals met een cliënt of huishouden bezig zijn, kan het resultaat naar rato toegeschreven worden aan hun inspanningen. In Uit eigen tuin 1 zijn resultaten voor 50% toegeschreven aan de interventie.

Er is in dit overzicht geen rekening gehouden met de gemeentelijke effecten van de verdeelmodellen P-wet, Jeugd en Wmo. Gerealiseerde besparingen hoeven niet 1 op 1 te leiden tot extra middelen in de gemeentekas.

Op basis van de berekening die de procesoördinatoren samen met F&C gemaakt hebben aan de hand van de maatschappelijke prijslijst en feitelijke kosten van interventies (rapportage juli 2019), bedraagt de gemeentelijke besparing ongeveer 2/3 van de maatschappelijke kostenbesparing.

De besparing P-wet is berekend aan de hand van de tabel in bijlage 2 van het eerste deel van Uit eigen tuin. Hierin is rekening gehouden met de afstand tot de arbeidsmarkt van de uitstromers, hun gemiddelde uitstroomkans naar werk of opleiding, deeltijduitstroom, de terugvalkans en met extra uitvoeringskosten. Er is geen rekening gehouden met andere effecten van het verdeelmodel die samenhangen met de resultaten van andere gemeenten (onderlinge concurrentie) en de vangnetregeling. Vanwege deze moeilijk te voorziene effecten van het BUIG-verdeelmodel leidt uitkeringsbesparing niet 1 op 1 tot besparing op de gemeentebegroting. Naar schatting valt slechts ongeveer een vijfde van de besparing binnen een jaar, het grootste deel in de jaren daarna, zonder dat daar nog iets voor gedaan hoeft te worden.

INCLUSIVATE

+31 6 54325365
contact@inclusivate.nl
Lange Havendijk 2
4101 AT Culemborg
www.inclusivate.nl